

Ι Κ Α Ρ Ι Α

Για την Ικαρία θέλαμε από την αρχή να μιλήσουμε με λέξεις που να μπορούν να περιγράψουν τόσο το μαγικό καλοκαίρι της, όσο και τον διάφανο χειμώνα της. Τόσα χρόνια ταξίδια από και προς το αγαπημένο αυτό νησί, μας έχουν διδάξει πως, όχι απλά κάθε εποχή, αλλά σχεδόν κάθε μήνα, είναι ένας εντελώς διαφορετικός τόπος. Αμέτρητες οι εναλλαγές – αλλά πάντα ίδια η απέραντη ομορφιά του. Για αυτόν ακριβώς τον λόγο θελήσαμε να κινηματογραφήσουμε εκεί Δεκέμβριο, ώστε να αναδείξουμε μια άλλη προσέγγιση του νησιού της Ικαρίας.

Αυτή τη φορά αποφασίσαμε να φτάσουμε στο νησί αεροπορικώς. Με τα άκρως απαραίτητα ανά χείρας (τουτέστιν ένα μαγιό και μια πετσέτα), κατευθυνθήκαμε προς τις Ιαματικές πηγές της Λευκάδας: εκεί όπου το θαθύ, παγωμένο μπλε του πελάγους έρχεται να συναντήσει τα νερά από τις ραδιούχες ιαματικές πηγές που αναδύονται μέσα από τους δράχους, κάνοντας την επιφάνεια της θάλασσας να αχνίζει. Οι ντόπιοι ξέρουν πως σε αυτά τα νερά μπορεί κανείς να βρει τη θεραπεία για παθήσεις του δέρματος – και όντως, οι ιαματικές πηγές της Ικαρίας είναι μεταξύ των πιο ραδιούχων πηγών στον κόσμο.

Το πράσινο που κυριαρχεί στο τοπίο της Ικαρίας είναι εντυπωσιακό, όπως και ο όγκος του νησιού. Η οροσειρά του Αθέρα, που φιλοξένησε την πεζοπορία μας αυτή τη φορά, διασχίζει την Ικαρία σαν ραχοκοκαλιά και αγγίζει στην κορυφογραμμή της κάτι περισσότερο από τα 1.000 μέτρα. Οι πλαγιές του ορεινού όγκου είναι σμλεμένες από τους καταρράκτες και τα ορμητικά ρέματα, που δημιουργούν οι βροχές και ποτίζουν την πυκνή βλάστηση του νησιού κάθε χειμώνα και άνοιξη. Στις κορυφές του Αθέρα, οι δράχοι έχουν αποκτήσει μία ιδιαίτερη μορφολογία, λόγω κυρίως των ισχυρών αέρηδων που τις διασχίζουν όλο τον χρόνο.

Ακολουθώντας το παλιό μονοπάτι της κορυφογραμμής είδαμε να ξετυλίγεται μπροστά στα μάτια μας όλη η μαγεία της Ικαρίας. Το πλατύ οροπέδιο της Ερίφης θυμίζει τον χειμώνα κάτι από την Σκωτσέζικη ύπαιθρο, ενώ αναζητώντας τον καταρράκτη του Ρυάκα, η διαδρομή μας οδηγεί μέσα σ' ένα τοπίο που μοιάζει σαν να αναδύθηκε από τον πυθμένα ενός προϊστορικού θυθού. Οι δράχοι είναι στιλπνοί και επίπεδοι, θαλμένοι σαν από χέρι ανθρώπου ο ένας επάνω στον άλλο, συνθέτοντας μία χερσαία έρημο.

Οι εκπλήξεις στην Ικαρία ποτέ δεν σταματούν. Φτάνοντας στο σημείο όπου ο καταρράκτης του Ρυάκα ξεπηδά, για να ξεχυθεί ασυγκράτητος προς έναν γκρεμό χιλίων μέτρων, βλέπουμε ένα ακόμα δώρο της Φύσης, καμωμένο από τη γενναιοδωρία των νερών: το Σελίνι, μια μικρή κρυστάλλινη λίμνη που σχηματίζεται κατά τους χειμερινούς μήνες. Λόγω της απότομης κλίσης του πεδίου, σου δημιουργείται έντονα η αίσθηση της αιώρησης ολόκληρου του τοπίου πάνω από το κενό: οι βαρυτικοί νόμοι μοιάζουν να έχουν καταργηθεί, κι εμείς πανάλαφροι στην ψυχή και το σώμα αγναντεύουμε, χάρη στην καθαρή από τους ανέμους ατμόσφαιρα, την Αμοργό να διαγράφεται στον ορίζοντα.

Η διαδρομή προς την κορυφή συνεχίζει να μας χαρίζει ποικίλες εικόνες, καθώς αφήνουμε πίσω μας το νότιο τμήμα του νησιού με το πετρώδες έδαφος, τις απότομες πλαγιές και τους εντυπωσιακούς γκρεμούς για να συναντήσουμε, προχωρώντας προς τον βορρά, ήπιες πλαγιές, δασωμένες εκτάσεις, απομεινάρια παλαιών οικισμών και καλλιεργειών και –φυσικά– άφθονα, τρεχούμενα νερά.

Ολοκληρώνοντας μια ακόμα διαδρομή στην Ικαρία, κοιταζόμαστε με μάτια γεμάτα από την ομορφιά της και χαμογελάμε. Ναι, τούτο το νησί καλεί, με τη δική του ολοκάθαρη, μυστική μελωδία, κάθε ταξιδευτή που θέλει να δώσει την αυθεντική εμπειρία της εξερεύνησης.

*Κείμενο, φωτογραφίες:
Κωνσταντίνος Σοφικίτης*

*Δεξιά: Ικαρία,
παράλια
Σετιγέλλες,
ίσως και η πιο
γνωστή του
νησιού και όχι
μόνο.*

*Επόμενες
σελίδες:
Μεσαχή,
στην Ικαρία,
η αγαπημένη
παράλια των
Surfer.*

Ο διεθνώς βραβευμένος φωτογράφος Κωνσταντίνος Σοφικίτης μας ξεναγεί στην αγαπημένη του Ικαρία.

Κωνσταντίνε, ποια ακριβώς είναι η σχέση σου με την Ικαρία;

Στην Ικαρία πήγα πρώτη φορά στα 20 χρόνια μου περίπου. Δεν είχα ιδέα για το τι επρόκειτο να συναντήσω και να αισθανθώ. Από τότε μέχρι και σήμερα, πηγαίνω 4-5 φορές τον χρόνο, και επιδιώκω οι επισκέψεις μου να κατανέμονται σε όλες τις εποχές. Ως εκ τούτου η Ικαρία, χάρη στο τοπίο αλλά και στους ανθρώπους που γνώρισα και γνωρίζω εκεί, έχει χαράξει το δικό της στίγμα στην πορεία μου. Θα προσδιόριζα λοιπόν τη σχέση μου με την Ικαρία άλλες φορές σαν αυτή του δασκάλου με το παιδί, κα άλλες σαν μια ανυπέρβλητη, ερωτική σχέση δύο ανθρώπων.

Ποια είναι η πρώτη καταγεγραμμένη εικόνα στη μνήμη σου από το νησί;

Ήταν 26 Ιουλίου όταν δρέθηκα πρώτη φορά στο νησί και είχα την τύχη να πω το πρώτο μου κρασί στο πανηγύρι στο Πετροπούλι. Σε αυτό το γλέντι ένωσα σαν να άνοιξε η πόρτα προς έναν άλλο

κόσμο, έναν κόσμο έντονων εικόνων, έντονου κεφαίου, έντονων συναισθημάτων και έντονης αισθητικής. Ήταν μια αποκάλυψη, που έκτοτε επιδεχάμενται ξανά και ξανά.

Για την Ικαρία έχουν ειπωθεί πολλά. Είναι τα τοπία της ή οι άνθρωποι της που σου κινούν περισσότερο τη (φωτογραφική) περιέργεια και γιατί;

Η ταυτότητα του νησιού είναι αναμφίβολα το ανυπέρβλητης ομορφιάς τοπίο με τις ατελείωτες εναλλαγές. Ωστόσο, η ψυχή του τόπου είναι οι άνθρωποι. Θα έλεγα συνεπώς ότι είναι ο συνδυασμός και των δύο. Το τοπίο, διότι σε ταξιδεύει σε κόσμους φανταστικούς, και οι άνθρωποι, διότι μέσα από τις ιστορίες τους θυμάσαι να μην ξεχάσεις να παραμένεις άνθρωπος...

Αν διάλεγες 3 από τα πιο ενδιαφέροντα στοιχεία του νησιού για φωτογράφιση, ποια θα ήταν αυτά;

Συνέντευξη:
Τίνα Παππά

Νομίζω θα επέλεγα να διασχίσω την κορυφογραμμή, στην οποία θα συναντούσα 3 μοναδικά φαινόμενα: α) Έδαφος που – με δάση κάποιες αναφορές – εκατομμύρια έτη πριν ανήκε στον πυθμένα της θάλασσας, β) τον συνδυασμό της αγριάδας του Αιγαίου στα 1.000 μέτρα με το απέραντο του Ικαριώτικου πελάγους, να δημιουργεί μια θέα μοναδική και γ) τον έναστρο ουρανό πάνω από έναν εκπληκτικό εγκαταλειμμένο οικισμό. Αγαπώ τη διανυκτέρευση σε αυτό το τελευταίο σημείο, διότι εκεί, όπως και στο μεγαλύτερο μέρος του νησιού, η φωτορύπανση είναι μηδενική και ο ουρανός του Αιγαίου πεντακάθαρος.

Έχεις κάνει ιδιαίτερη αναφορά στα ερεθίσματα που έχεις λάβει ως φωτογράφος από τα Ικαριώτικα πανηγύρια. Τι είναι αυτό που σε γοητεύει περισσότερο σε αυτά; Πιστεύω πως η φωτογραφία είναι η αντανάκλαση της ψυχής. Το ικαριώτικο πανηγύρι περιγράφει και διηγείται με μουσική και στίχους την ψυχή του κάθε ανθρώπου που χορεύει και γλεντάει. Είναι λοιπόν σαν μια παλέτα πορτραίτων και ψυχών, μέσα σε μια μουσικακά ενεργειακή ατμόσφαιρα.

Είσαι διεθνώς αναγνωρισμένος και βραβευμένος φωτογράφος, με ένα τεράστιο portfolio από φωτογραφίες τραβηγμένες σε όλο τον πλανήτη, από το Βιετνάμ και τη Λατινική Αμερική, μέχρι τη Μαδαγασκάρη και την Ισλανδία. Μετά από τόση πληροφορία και τόσα ταξίδια, τι είναι τελικά αυτό που δίνει στην Ικαρία ξεχωριστή θέση στην καρδιά σου; Θα μπορούσα να δώσω πολλές ερμηνείες σχετικά με το γιατί συμβαίνει αυτό. Από το ότι σε αυτό το νησί ένωσα και νιώθω ότι κατά δάθος έχω ανάγκη να συναισθανθώ, μέχρι το ότι αυτός ο τόπος είναι κάτι σαν τη *Χώρα του ποτέ* για εμένα. Θα σου πω όμως απλά ότι το γεγονός πως όποια ημέρα, ώρα και περίοδο με ρωτήσεις που θα ήθελα να θρίσκομαι, η απάντησή θα είναι πάντα η Ικαρία. Αυτό το κάνει ένα ξεχωριστό μέρος για μένα, χωρίς να μπορώ να προσδιορίσω κάθε φορά τον λόγο.

Υπάρχει κάποιος άλλος τόπος στον κόσμο που να σου θυμίζει την Ικαρία και αν ναι, ποιος και με ποιον τρόπο;

Θα σου έλεγα η Νίσυρος, αλλά ίσως μετά να μην πιστέψεις ότι έχω ταξιδέψει εκτός Ελλάδας! Οπότε θα αναφέρω τρία μέρη όπου δώσα παρόμοια

συναισθήματα. Το ένα μέρος είναι η Μαδαγασκάρη, και τα άλλα δύο κάποια απομακρυσμένα χωριά στις Περούβιανές Άνδεις και την Κούδα.

Κοινός παρονομαστής και στα τρία είναι πιστεύω η έλλειψη τουρισμού, που έχει ως αποτέλεσμα την αυθεντικότητα των ανθρώπων και του πολιτισμού τους, καθώς επίσης και τη διατήρηση της παρθένας φυσικής ομορφιάς.

Τι επιβάλλεται να δει ο ταξιδιώτης που επισκέπτεται το νησί για πρώτη φορά; Ό,τι έχει ανάγκη να δει και να ζήσει θα το δρει μπροστά του!

Υπάρχει κάποιο μέρος ή κάποιο θέμα στην Ικαρία που δεν έχεις αποτυπώσει μέχρι στιγμής αλλά θα ήθελες να το κάνεις στο μέλλον; Ο τόπος αυτός είναι μια αστείρευτη πηγή έμπνευσης. Όλα όσα έχω αποτυπώσει: πανηγύρια, πεζοπορίες, διανυκτερεύσεις χειμώνα-καλοκαίρι, γλέντια σε σπίτια, αulés και πλατείες, ήθη και έθιμα – όλα θα τα έκανα από την αρχή, ξανά και ξανά, γιατί κάθε φορά θα ήταν διαφορετικά!

Αν σου ζητούσαμε να περιγράψεις την Ικαρία με ένα τραγούδι ελληνικό και με ένα ξένο, ποια θα ήταν αυτά;

Θα επέλεγα τη «Ρίδα του κάστρου της Νικαριάς», ένα μακροσκελές δημώδες ποίημα, που εξιστορεί την άλωση του κάστρου του Κοσκινά στην Ικαρία από τους Γενουάτες κατά τον Μεσαίωνα, προσαρμοσμένο από την Κατερίνα Παπαδοπούλου. Ένα κομμάτι που νομίζω δεν έχει ηχογραφηθεί από κάποιον άλλο τραγουδοποιό. Για πρώτη φορά το άκουσα πριν περίπου έναν χρόνο, σε επιτόπια ηχογράφιση και ευκονοληψία μέσα στον Ιερό ναό του Αγίου Γεωργίου Δοργανά, στην κορυφή του Κάστρου του Κοσκινά, για τις ανάγκες γυρισμάτων του Μαραμπού (Ιστοριογράφημα στο Αιγαίο). Την Κατερίνα στο τραγούδι και το πολιτικό λαούτο συνόδευσε με το κανονάκι του ο Στέφανος Δορμπαράκης.

Από ξένα τραγούδια, θα επέλεγα το "Shine on you crazy diamond" των Pink Floyd, γιατί έχει συνοδεύσει πολλές ανατολές και ηλιοδασυλέματα στα δουνά της Ικαρίας. ▲